Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 20. októbra 2011 [1]

Spojené veci C-7/10 a C-9/10

Staatssecretaris van Justitie
proti
Tayfun Kahveci (C-7/10)
Staatssecretaris van Justitie
proti
Osman Inan (C-9/10)

[návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané Raad van State (Holandsko)]

„Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom — Právo na pobyt — Rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorému bolo udelené štátne občianstvo hosťovského členského štátu — Dátum udelenia štátneho občianstva“

1. Tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú rozhodnutia č. 1/80 asociačnej rady EHS – Turecko (ďalej len „rozhodnutie č. 1/80“) [2], najmä však článku 7 tohto rozhodnutia (ďalej len „článok 7“).

2. Otázka, o ktorej musí Súdny dvor v oboch veciach rozhodnúť, sa týka uplatňovania tohto článku v situácii, keď turecký pracovník patril do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte a následne sa k nemu pripojili jeho rodinní príslušníci. Ešte pred ich príchodom však bolo tomuto tureckému pracovníkovi udelené štátne občianstvo hostiteľského členského štátu, pričom si súčasne ponechal svoje pôvodné štátne občianstvo. Zbavuje udelenie štátneho občianstva hostiteľského členského štátu rodinných príslušníkov práv, ktoré by im inak prináležali v zmysle článku 7?

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Rozhodnutie č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji asociácie, ktoré bolo prijaté asociačnou radou zriadenou dohodou o pridružení medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom [*neoficiálny preklad*]. Toto rozhodnutie nebolo uverejnené v Úradnom vestníku, ale jeho znenie možno nájsť In: *EEC-Turkey Association Agreement and Protocols and Other Basic Texts*. Brussels: Office for Official Publications of the European Communities, 1992.

Právny rámec

Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom

3. Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom (ďalej len „dohoda o pridružení“)[3] bola podpísaná v roku 1963. Článok 12 stanovuje, že „zmluvné strany sa dohodli, že budú uplatňovať [články 45, 46 a 47 ZFEÚ], aby postupne medzi sebou dosiahli voľný pohyb pracovníkov.“ [*neoficiálny preklad*]

4. Článok 2 ods. 3 dohody o pridružení stanovuje, že pridruženie pozostáva z prípravnej, prechodnej a konečnej etapy[4].

5. V rámci mechanizmov vykonania prechodnej etapy uzatvorili zmluvné strany dohody o pridružení dodatkový protokol k tejto dohode v roku 1970[5]. Článok 36 tohto protokolu stanovuje, že voľný pohyb pracovníkov medzi členskými štátmi a Tureckom sa bude uskutočňovať postupne v súlade so zásadami uvedenými v článku 12 dohody o pridružení. Asociačnú radu zriadenú touto dohodou oprávňuje rozhodovať o pravidlách potrebných na tieto účely.

Rozhodnutie č. 2/76

6. Rozhodnutie asociačnej rady č. 2/76[6] stanovovalo niekoľko opatrení, ktoré mali za cieľ prebrať ustanovenia dohody o pridružení týkajúce sa voľného pohybu pracovníkov. Bolo však relatívne obmedzené, pokiaľ ide o jeho rozsah pôsobnosti.

Rozhodnutie č. 1/80

7. Asociačná rada prijala rozhodnutie č. 1/80 na účely vykonania článku 12 dohody o pridružení, ako aj článku 36 dodatkového protokolu.[7] Podľa tretieho odôvodnenia má viesť v sociálnej oblasti k lepšej úprave v prospech pracovníkov a ich rodinných príslušníkov oproti úprave zavedenej rozhodnutím č. 2/76.

8. Články 6 a 7 rozhodnutia č. 1/80 sa nachádzajú v kapitole II tohto rozhodnutia „Sociálne ustanovenia“ [*neoficiálny preklad*], v oddiele 1 nazvanom „Otázky súvisiace so zamestnávaním a voľným pohybom pracovníkov“ [*neoficiálny preklad*]. Článok 6 ods. 1 tohto rozhodnutia (ďalej len „článok 6 ods. 1“) stanovuje:

„S výhradou ustanovení článku 7 o slobodnom prístupe rodinných príslušníkov k zamestnaniu turecký pracovník, ktorý patrí do legálneho trhu práce v členskom štáte:

— po roku legálneho zamestnania má právo v tomto členskom štáte na obnovu svojho pracovného povolenia u toho istého zamestnávateľa, ak má tento voľné pracovné miesto,

3 — Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom podpísaná v Ankare 12. septembra 1963 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 1964, L 217, s. 3687).

4 — Prvá etapa bola ukončená 1. januára 1973 dátumom nadobudnutia platnosti dodatkového protokolu citovaného v poznámke pod čiarou 5 a druhá etapa bola ukončená 31. decembra 1995 dátumom nadobudnutia platnosti rozhodnutia asociačnej rady č. 1/95 z 22. decembra 1995 o vykonaní konečnej etapy colnej únie [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 35, 1996, s. 1).

5 — Dodatkový protokol podpísaný v Bruseli 23. novembra 1970 a uzatvorený, schválený a potvrdený v mene Spoločenstva nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972 (Ú. v. ES L 293, 1972, s. 1; Mim. vyd. 11/011, s. 41).

6 — Rozhodnutie asociačnej rady č. 2/76 z 20. decembra 1976 o vykonaní článku 12 dohody o pridružení.

7 — Pozri rozsudok z 8. mája 2003, Wählergruppe Gemeinsam, C-171/01, Zb. s. I-4301, bod 64.

— po troch rokoch legálneho zamestnania a s výhradou prednosti poskytovanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva má právo v tomto členskom štáte odpovedať na pracovnú ponuku v rovnakej profesii u zamestnávateľa podľa svojho výberu, urobenú za normálnych podmienok, zaregistrovanú na úrade práce v tomto členskom štáte,

— po štyroch rokoch legálneho zamestnania požíva v tomto členskom štáte výhodu slobodného prístupu ku každej pracovnej činnosti podľa svojho výberu.“ [*neoficiálny preklad*]

9. Článok 7 stanovuje:

„Rodinní príslušníci tureckého pracovníka patriaceho do legálneho trhu práce v tomto členskom štáte, ktorí získali povolenie sa k nemu pripojiť:

— majú právo odpovedať – s výhradou prednosti poskytovanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva – na akúkoľvek pracovnú ponuku, ak tam majú legálny pobyt aspoň tri roky,

— požívajú slobodný prístup k akejkoľvek pracovnej činnosti podľa svojho výberu, ak tam majú legálny pobyt aspoň päť rokov.

…“ [neoficiálny preklad]

10. Článok 14 ods. 1 rozhodnutia č. 1/80, ktorý sa nachádza v tom istom oddiele, stanovuje:

„Ustanovenia tejto časti sa uplatňujú s výhradou obmedzení z dôvodu verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia.“ [*neoficiálny preklad*]

Právo Európskej únie

11. Článok 27 ods. 2 smernice 2004/38[8] znie:

„2.Opatrenia prijaté z dôvodov verejnej politiky [verejného poriadku – *neoficiálny preklad*] alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade so zásadou úmernosti [zásadou proporcionality – *neoficiálny preklad*] a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca. Trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa samé osebe [Skoršie odsúdenia za trestné činy sa samy osebe – *neoficiálny preklad*] nepovažujú za dôvody na prijatie takýchto opatrení.

Osobné správanie daného jednotlivca musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti. Zdôvodnenia, ktoré sú oddelené od podrobností prípadu, alebo ktoré sa spoliehajú na aspekty všeobecnej prevencie, sú neprijateľné [Odôvodnenia, ktoré priamo nesúvisia s konkrétnym prípadom alebo súvisia so všeobecnou prevenciou, sú neprípustné – *neoficiálny preklad*].“

8 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

Vnútroštátne právo

Vreemdelingenwet 2000

12. Podľa § 18 ods. 1 písm. e) Vreemdelingenwet 2000 (zákon z roku 2000 o cudzích štátnych príslušníkoch) (ďalej len „Vw 2000“) možno žiadosť o predĺženie platnosti časovo obmedzeného povolenia na pobyt zamietnuť, ak cudzinec, ktorý žiadosť podáva, predstavuje hrozbu pre verejný poriadok. § 19 Vw 2000 stanovuje, že časovo obmedzené povolenie na pobyt môže byť odňaté z niektorého z dôvodov uvedených v § 18 ods. 1.

13. § 67 ods. 1 písm. b) Vw 2000 stanovuje, že štátny tajomník môže vyhlásiť cudzinca za nežiaducu osobu, ak bol tento cudzinec právoplatným rozsudkom odsúdený na trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody vo výmere 3 roky alebo vyšší. Podľa § 67 ods. 3 sa cudzinec vyhlásený za nežiaducu osobu nesmie legálne zdržiavať v Holandsku.

Vreemdelingenbesluit 2000

14. § 3.86 ods. 1 písm. d) Vreemdelingenbesluit 2000 (vyhláška z roku 2000 o cudzincoch) (ďalej len „Vb 2000“) stanovuje, že žiadosť o predĺženie platnosti časovo obmedzeného povolenia na pobyt možno v zmysle § 18 ods. 1 písm. e) Vw 2000 zamietnuť z dôvodu ohrozenia verejného poriadku, ak bol cudzinec právoplatným rozsudkom odsúdený aj na trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody vo výmere 3 roky alebo vyšší, a ak mu bol uložený trest odňatia slobody, ktorého nepodmienečná časť zodpovedá prinajmenšom obdobiu stanovenému v § 3.86 ods. 2, ktorý stanovuje pohyblivú stupnicu založenú na dĺžke trvania pobytu predmetnej osoby v Holandsku.

Skutkové okolnosti a predložené prejudiciálne otázky

Vec C-7/10

15. Tayfun Kahveci, turecký štátny príslušník, pricestoval do Holandska v roku 1999, keď mu bolo udelené časovo obmedzené povolenie na pobyt. Rozhodnutím z 1. decembra 1999 mu bolo udelené povolenie na pobyt s obmedzením „pobyt u manželky R. Kahveci“. Toto povolenie na pobyt bolo s účinnosťou od 1. apríla 2001 vyhlásené za riadne povolenie na časovo obmedzený pobyt a jeho platnosť bola naposledy predĺžená do 12. marca 2009.

16. Dňa 24. júna 2004 bol T. Kahveci v Holandsku odsúdený za trestné činy vraždy v štádiu pokusu a spolupáchateľstva pri obmedzovaní osobnej slobody. Bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v dĺžke trvania 6 rokov a 9 mesiacov, čo vzhľadom na dĺžku trvania jeho pobytu v Holandsku presahovalo obdobie stanovené v § 3.86 ods. 2 Vb 2000.

17. Manželka, s ktorou je ženatý T. Kahveci, sa narodila v Holandsku ako dieťa tureckého pracovníka, na ktorého sa vzťahuje článok 6 ods. 1, a viac ako päť rokov bývala u svojich rodičov. Dňa 3. júna 1999, ešte predtým, ako T. Kahveci prišiel do Holandska, jej bolo udelené holandské štátne občianstvo, pričom si ponechala aj turecké štátne občianstvo. Je nesporné, že patrila do legálneho trhu práce v Holandsku a že u nej T. Kahveci býval, až kým nenastúpil na výkon trestu odňatia slobody.

18. Rozhodnutím z 20. marca 2007, ktorým bol T. Kahveci vyhlásený za nežiaducu osobu, mu štátny tajomník odňal aj povolenie na pobyt. Toto rozhodnutie sa zakladalo na § 67 ods. 1 písm. b) Vw 2000.

19. V námietke podanej proti tomuto rozhodnutiu T. Kahveci tvrdil, že štátny tajomník pri svojom rozhodovaní nesprávne nezohľadnil jeho údajné právo na pobyt v zmysle článku 7. Keby štátny tajomník toto právo zohľadnil, bol by povinný uplatniť stupeň ochrany, ktorý osobám v situácii, v akej je T. Kahveci, udeľuje článok 27 ods. 2 smernice 2004/38[9].

20. Rozhodnutím z 28. decembra 2007 štátny tajomník námietku zamietol, pretože v čase podania pôvodnej žiadosti o povolenie na pobyt T. Kahvecim jeho manželka už mala holandské štátne občianstvo. Z tohto dôvodu sa domnieval, že ani ona, ani jej rodinní príslušníci sa nemôžu odvolávať na ustanovenia rozhodnutia č. 1/80.

21. T. Kahveci podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Rechtbank 's-Gravenhage (okresný súd v Haagu), ktorý tomuto odvolaniu vyhovel s odôvodnením, že manželka, s ktorou je ženatý T. Kahveci – ako turecká pracovníčka patriaca do legálneho trhu práce v Holandsku – nebola v dôsledku udelenia štátneho občianstva zbavená svojich práv, ktoré jej udeľuje článok 7.

22. Štátny tajomník podal na vnútroštátny súd opravný prostriedok založený na právnej otázke. Tvrdí, že Rechtbank nesprávne rozhodol, že rozhodnutie č. 1/80 bolo uplatniteľné. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že stanoviskom štátneho tajomníka je, že „vďaka holandskému štátnemu občianstvu [manželka, s ktorou je ženatý T. Kahveci] získala to najsilnejšie možné postavenie, pokiaľ ide o pobyt a pracovnoprávne postavenie. … Možno konštatovať, že tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v Holandsku, nemožno po tom, čo získal holandské štátne občianstvo, už viac považovať za tureckého pracovníka".

Vec C-9/10

23. Osman Inan pricestoval do Holandska v roku 1999, keď mu bolo udelené povolenie na časovo obmedzený pobyt. Dňa 15. februára 2000 mu bolo udelené povolenie na pobyt s obmedzením „rodinné spolužitie s rodičom H. Inanom". Toto povolenie na pobyt bolo s účinnosťou od 1. apríla 2001 vyhlásené za riadne povolenie na časovo obmedzený pobyt a jeho platnosť bola naposledy predĺžená do 10. júna 2005.

24. Dňa 12. mája 2006 bol O. Inan odsúdený za trestné činy vraždy v štádiu pokusu, zabitia v štádiu pokusu, spolupáchateľstva na obchodovaní s drogami a násilia voči osobám. Bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v dĺžke trvania 7 rokov, čo vzhľadom na dĺžku trvania jeho pobytu v Holandsku presahovalo obdobie stanovené v § 3.86 ods. 2 Vb 2000.

25. Je nesporné, že dňa 22. decembra 1993, ešte pred príchodom O. Inana do Holandska, bolo otcovi O. Inana udelené holandské štátne občianstvo, pričom si ponechal aj turecké štátne občianstvo. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že O. Inan žil u svojho otca, až kým začiatkom februára 2005 nenastúpil na výkon trestu odňatia slobody. Taktiež sa v ňom uvádza, že štátny tajomník netvrdil, že by otec O. Inana nepatril do legálneho trhu práce v Holandsku.

26. Rozhodnutím z 13. novembra 2007 vyhlásil štátny tajomník O. Inana za nežiaducu osobu. Podobne ako v prípade T. Kahveciho sa toto rozhodnutie zakladalo na § 67 ods. 1 písm. b) Vw 2000. Štátny tajomník konštatoval, že vzhľadom na to, že otcovi O. Inana bolo udelené holandské štátne občianstvo ešte pred príchodom O. Inana do hostiteľského členského štátu, O. Inana nemožno považovať za rodinného príslušníka na účely článku 7. Skutočnosť, že jeho otec si aj naďalej ponechal turecké štátne občianstvo, na situácii nič nemenila.

9 — Pozri bod 40 nižšie.

27. V námietke podanej proti tomuto rozhodnutiu O. Inan taktiež tvrdil, že mal právo na stupeň ochrany, ktorý osobám nachádzajúcim sa v jeho situácii udeľuje článok 27 ods. 2 smernice 2004/38.[10] Vykladanie rozhodnutia v tom zmysle, že sa neuplatňuje na jeho situáciu, by narúšalo integráciu tureckých pracovníkov a ich rodinných príslušníkov.

28. Rozhodnutím zo 17. júla 2008 štátny tajomník túto námietku zamietol.

29. O. Inan podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Rechtbank 's-Gravenhage, ktorý odvolaniu vyhovel s odôvodnením, že otec O. Inana nebol v dôsledku udelenia štátneho občianstva zbavený svojich práv podľa článku 7.

30. Štátny tajomník podal proti rozhodnutiu Rechtbank opravný prostriedok na vnútroštátny súd, pričom tvrdil, že Rechtbank nesprávne rozhodol o uplatniteľnosti rozhodnutia č. 1/80.

Predložené prejudiciálne otázky

31. Raad van State predložil Súdnemu dvoru v oboch veciach tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa [článok 7] vykladať v tom zmysle, že rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v členskom štáte, sa nemôžu odvolávať na uvedené ustanovenie potom, ako tento pracovník nadobudol štátne občianstvo hostiteľského členského štátu a ponechal si aj turecké štátne občianstvo?

2. Je pre odpoveď na prvú otázku relevantné, kedy dotknutý turecký pracovník nadobudne štátne občianstvo hostiteľského členského štátu?“

32. Písomné a ústne pripomienky predložili odporcovia, holandská a poľská vláda, ako aj Európska komisia.

Analýza

Úvodné poznámky

33. Rada by som uviedla, ešte predtým, ako sa začnem zaoberať predloženými prejudiciálnymi otázkami, niekoľko stručných úvodných poznámok.

34. Po prvé, obe žaloby podané v rámci konaní vo veciach samých sa týkajú postavenia rodinných príslušníkov tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte. Pokiaľ ide o prípad T. Kahveciho, jeho manželka bola dcérou tureckého pracovníka, ktorý nadobudol práva podľa článku 6 ods. 1 po príchode do Holandska. Bola teda rodinnou príslušníčkou tureckého pracovníka, a z tohto dôvodu bola oprávnená požívať výhody vyplývajúce z článku 7. Pokiaľ ide o prípad O. Inana, jeho otec bol turecký pracovník, ktorý požíval práva podľa článku 6 ods. 1. V oboch prípadoch sa rodinný príslušník (T. Kahveci a O. Inan) odvoláva na práva podľa článku 7. Tieto práva (za predpokladu, že existujú) sú odvodené: v prípade T. Kahveciho od jeho manželky a v prípade O. Inana od jeho otca. Keďže T. Kahveci, ako aj O. Inan pricestovali do Holandska v roku 1999, v relevantnom čase mali v tomto členskom štáte pobyt viac ako 5 rokov, čo je doba stanovená v druhej zarážke článku 7.

10 — Pozri bod 40 nižšie.

35. Po druhé, zatiaľ čo článok 7 výslovne odkazuje iba na prístup na pracovný trh v hostiteľskom členskom štáte, Súdny dvor rozhodol, že tento článok nevyhnutne implikuje (rovnako ako článok 6 ods. 1) existenciu korelatívneho práva na pobyt, bez ktorého by bolo toto ustanovenie zbavené svojho účinku.[11] V prejednávanom prípade sú sporné práve tieto práva na pobyt. Ďalej vzhľadom na dĺžku trvania trestov odňatia slobody uložených T. Kahvecimu a O. Inanovi[12] sa akýkoľvek súčasný výkon práva uchádzať sa o zamestnanie v Holandsku zdá byť teoretický[13].

36. Použitie výrazu „korelatívny“ s cieľom opísať predmetné právo na pobyt naznačuje, že právo na pobyt závisí od práva na vstup na pracovný trh. Možno konštatovať, že v kontexte článku 6 ods. 1 je vzťah medzi týmito dvoma právami (právom pracovať a právom na pobyt) dostatočne jasný. Hlavným účelom článku 6 ods. 1 je umožniť tureckým pracovníkom, ktorí spĺňajú požiadavky stanovené v tomto článku, uchádzať sa o zamestnanie v hostiteľskom členskom štáte. Ak turecký pracovník už viac nie je v pozícii, aby tak urobil – napríklad preto, lebo dosiahol dôchodkový vek, alebo utrpel pracovný úraz, v dôsledku ktorého je celkovo a trvalo práceneschopný – neexistuje nijaké oprávnenie ostať v tomto štáte a dôjde k strate práva na pobyt.[14]

37. Postavenie podľa článku 7 môže byť komplikovanejšie. Toto ustanovenie sleduje dva navzájom súvisiace, ale napriek tomu odlišné účely. Po prvé posilňuje postavenie tureckých pracovníkov, ktorí môžu požívať výhody vyplývajúce z prítomnosti ich rodinných príslušníkov v ich štáte pobytu[15]. Po druhé poskytuje výhody samotným rodinným príslušníkom tým, že im udeľuje právo uchádzať sa o zamestnanie v hostiteľskom členskom štáte za predpokladu, že majú v tomto štáte stanovené obdobie legálneho pobytu[16]. Možno vzhľadom na prvý z týchto účelov konštatovať, že práva na pobyt vyplývajúce z článku 7 musia byť nevyhnutne vedľajšie vo vzťahu k právu uchádzať sa o zamestnanie v hostiteľskom členskom štáte, alebo môžu taktiež existovať samostatne? Ide o otázku, ktorou sa Súdny dvor doposiaľ v rámci svojej judikatúry nezaoberal[17], otázku, ku ktorej účastníci konania v rámci týchto konaní nepredložili žiadne pripomienky, a otázku, na ktorú Súdny dvor nebol vyzvaný odpovedať v rámci predložených návrhov na začatie prejudiciálneho konania. Nie je to teda otázka, ku ktorej by som si dovolila vyjadriť stanovisko. Iba podotýkam, že existuje prinajmenšom jedna záležitosť, nad ktorou sa treba zamyslieť[18]. Len čo Súdny dvor odpovie na prejudiciálne otázky predložené v prejednávaných prípadoch, bude záležitosťou vnútroštátneho súdu rozhodnúť, či T. Kahveci a/alebo O. Inan majú príslušné práva podľa článku 7.

38. Po tretie turecký pracovník, ktorý patrí do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte a ktorému bolo následne udelené štátne občianstvo tohto štátu, sa už nemusí odvolávať na rozhodnutie č. 1/80 za účelom pôsobenia na pracovnom trhu v tomto štáte. Rozhodnutie v tomto kontexte a v tomto rozsahu vyčerpá svoje účinky. Správny výklad rozhodnutia č. 1/80 má však význam, pokiaľ ide o rodinných príslušníkov pracovníka. Vnútroštátne systémy členských štátov pravdepodobne poskytujú rodinným príslušníkom svojich štátnych príslušníkov právo na vstup na ich územie a môžu

11 — Pozri v tejto súvislosti, pokiaľ ide o článok 6 ods. 1, rozsudok z 20. septembra 1990, Sevince, C-192/89, Zb. s. I-3461, bod 29, a, pokiaľ ide o článok 7, rozsudok z 22. decembra 2010, Bozkurt, C-303/08, Zb. s. I-13445, bod 31.

12 — Pozri, pokiaľ ide o T. Kahveciho, bod 16, a, pokiaľ ide o O. Inana, bod 24.

13 — Prinajmenšom v rámci konaní vo veciach samých sa o podaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania v oboch prípadoch rozhodlo 31. decembra 2009.

14 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 10. februára 2000, Nazli, C-340/97, Zb. s. I-957, bod 37.

15 — Pozri bod 50 nižšie.

16 — Pozri bod 51 nižšie.

17 — Hoci Súdny dvor v rozsudku zo 7. júla 2005, Aydinli, C-373/03, Zb. s. I-6181 konštatoval, že prvá a druhá zarážka článku 7 „neukladajú [rodinným príslušníkom] povinnosť vykonávať pracovnú činnosť“ (bod 29) a v rozsudku z 18. júla 2007, Derin, C-325/05, Zb. s. I-6495 pokračoval v konštatovaní, že „postavenie [rodinných príslušníkov] nezávisí od výkonu pracovnej činnosti“ (bod 56), tieto pripomienky nepovažujem v tejto súvislosti za rozhodujúce.

18 — Mala by som pripomenúť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že samotné obdobie strávené vo väzení v hostiteľskom členskom state, hoci aj niekoľko rokov, nevedie k strate práv podľa článku 7 (pozri v tejto súvislosti rozsudok Derin, už citovaný v poznámke pod čiarou 17, bod 56 a citovanú judikatúru). Vznikla teda otázka, či na účely požívania výhod vyplývajúcich z článku 7 musí mať rodinný príslušník iba pobyt v hostiteľskom členskom štáte v rámci opatrení na zlúčenie rodiny, ktoré toto ustanovenie sleduje, alebo či je potrebný nejaký náznak zámeru podieľať sa na pracovnom trhu v tomto štáte (prípadne po prepustení z väzenia a ak to pripúšťajú iné relevantné okolnosti).

umožňovať týmto rodinným príslušníkom právo na pobyt, ako aj právo uchádzať sa o zamestnanie v tomto štáte. Okrem toho však existujú samostatne stojace práva, ktoré môže rodinný príslušník tureckého štátneho príslušníka nadobudnúť v zmysle článku 7. Z tohto dôvodu je potrebné stanoviť, ako sa toto ustanovenie uplatňuje za predmetných okolností.

39. Po štvrté v rámci oboch konaní vo veciach samých sa turecký rodinní príslušníci dopustili závažných trestných činov, a preto im hrozí vyhostenie z územia hostiteľského členského štátu. Potenciálny rozsah predložených prejudiciálnych otázok je však podstatne širší. Uplatnenie článku 7 na rodinných príslušníkov tureckého pracovníka, ktorému bolo udelené štátne občianstvo tohto hostiteľského členského štátu, môže mať zásadný význam pre ktoréhokoľvek z týchto rodinných príslušníkov, bez ohľadu na ich situáciu alebo minulosť.

40. Napokon v kontexte týchto trestných činov a hrozby vyhostenia, ktoré môžu mať tieto trestné činy za následok, je relevantný výklad článku 14 rozhodnutia č. 1/80 zo strany Súdneho dvora. Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ ide o určenie rozsahu výnimky verejného poriadku upravenej v tomto článku [19] – a teda práva vnútroštátnych orgánov uplatniť tento článok – je potrebné odvolávať sa na výklad takejto výnimky v oblasti voľného pohybu pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členského štátu Únie. Tieto ustanovenia sú v súčasnosti stanovené v smernici 2004/38. V tejto súvislosti sa musia opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti zakladať výlučne na osobnom správaní dotknutej osoby. Samotná existencia predchádzajúcich odsúdení v trestnom konaní nie je dôvodom pre prijatie takýchto opatrení. Z existencie predchádzajúceho odsúdenia v trestnom konaní tak možno vychádzať len vtedy, pokiaľ okolnosti, ktoré viedli k takému odsúdeniu, poukazujú na osobné správanie, ktoré predstavuje aktuálne ohrozenie verejného poriadku. [20] Zdá sa, že vnútroštátne právo Holandska automaticky neposkytuje tento širší stupeň ochrany osobám v situácii, v akej je T. Kahveci alebo O. Inan.

Prvá prejudiciálna otázka

41. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, ako sa má za okolností prejednávaných prípadov vykladať výraz „rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v tomto členskom štáte“ na účely článku 7.

Ciele dohody o pridružení a rozhodnutia č. 1/80

42. Vzhľadom na to, že rozhodnutie č. 1/80 tento výraz nedefinuje, je potrebné vykladať ho odkazom na širší kontext, v rámci ktorého bol prijatý.

43. Cieľom dohody o pridružení je, ako vyplýva z článku 2 ods. 1 a článku 12 tejto dohody, vytvoriť asociáciu za účelom podpory rozvoja obchodných a hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami vrátane oblasti zamestnanosti prostredníctvom postupného zavádzania voľného pohybu pracovníkov. Článok 12 stanovuje, že zmluvné strany dohody majú uplatňovať usmernenia stanovené v relevantných ustanoveniach Zmluvy o slobode pohybu „aby postupne medzi sebou dosiahli voľný pohyb pracovníkov“ [*neoficiálny preklad*]. [21]

44. Článok 36 Dodatkového protokolu k dohode o pridružení stanovuje ďalšie ustanovenia, pokiaľ ide o slobodu pohybu, a oprávňuje asociačnú radu rozhodovať o pravidlách potrebných na tieto účely.

19 — Súdny dvor rozhodol, že „odvolanie sa na pojem verejného poriadku vnútroštátnymi orgánmi vyžaduje, aby popri spoločenskom probléme, ktorým je každé porušenie zákona, existovalo aj skutočné a dostatočne závažné ohrozenie základného záujmu spoločnosti“ (pozri okrem iného rozsudok zo 4. októbra 2007, Polat, C-349/06, Zb. s. I-8167, bod 34).

20 — Pozri rozsudok Polat, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, body 30 až 32.

21 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Wählergruppe Gemeinsam, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 62.

45. Toto je kontext, v rámci ktorého bolo prijaté rozhodnutie č. 1/80. Podľa tretieho odôvodnenia tohto rozhodnutia má viesť v sociálnej oblasti k lepšej úprave v prospech pracovníkov a ich rodinných príslušníkov oproti úprave zavedenej rozhodnutím č. 2/76, ktoré prijala asociačná rada 20. decembra 1976.

46. V tejto súvislosti rozhodnutie č. 1/80 stanovuje osobitné ustanovenia týkajúce sa zamestnávania tureckých pracovníkov (článok 6 ods. 1) a rodinných príslušníkov týchto pracovníkov (článok 7) v členských štátoch.

47. V zmysle článku 6 ods. 1 má turecký pracovník, ktorý patrí do legálneho trhu práce v tomto členskom štáte, určité práva, pokiaľ ide o jeho zamestnanie v tomto členskom štáte. Po štyroch rokoch legálneho zamestnania má právo na prístup ku každej platenej práci podľa svojho výberu. V dôsledku toho má, pokiaľ ide o jeho prístup na predmetný pracovný trh, rovnaké postavenie ako štátny príslušník tohto štátu alebo občan Únie, ktorý vykonáva svoje práva na slobodu pohybu.

48. Článok 7 toto ustanovenie dopĺňa. Stanovuje pravidlá týkajúce sa rodinných príslušníkov takéhoto pracovníka, ktorí získali povolenie pripojiť sa k nemu v hostiteľskom členskom štáte.

49. Súdny dvor rozhodol, že účelom článku 7 je podporovať zamestnávanie a pobyt tureckých pracovníkov tým, že sa zabezpečí zachovanie rodinných väzieb v hostiteľskom členskom štáte. [22]

50. Tento cieľ je dosiahnutý po prvé tým, že sa rodinným príslušníkom poskytuje možnosť získať povolenie pripojiť sa k tureckému pracovníkovi v hostiteľskom členskom štáte a usadiť sa v tomto štáte, čo umožňuje rodine byť spolu.

51. Po druhé na účely posilnenia integrácie rodiny tohto migrujúceho tureckého pracovníka do hostiteľského členského štátu článok 7 taktiež zaručuje týmto rodinným príslušníkom právo uchádzať sa v tomto štáte po určitej dobe o zamestnanie. [23]

52. Súdny dvor zhrnul tento dvojaký cieľ tak, že rozhodol, že „systém zavedený prvým odsekom článku 7 sleduje vytvorenie priaznivých podmienok pre spájanie rodín v hostiteľskom členskom štáte, keď najprv umožňuje prítomnosť členov rodiny tohto migrujúceho pracovníka a potom stabilizuje ich situáciu tým, že sa im udelí právo uchádzať sa o zamestnanie v tomto členskom štáte“ [24].

53. Pojem integrácia, tak tureckého pracovníka, ako aj jeho rodinných príslušníkov, je z tohto dôvodu kľúčový, pokiaľ ide o akýkoľvek výklad článku 6 ods. 1 a článku 7. [25]

54. V tejto súvislosti možno konštatovať, že v prípade tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v hostiteľskom členskom štáte a ktorý vykonáva práva podľa článku 6 ods. 1 (otec O. Inana) alebo článku 7 (manželka T. Kahveciho), ale ktorý ešte pred opätovným spojením rodiny na základe článku 7 získa štátnu príslušnosť tohto štátu, pričom si ponechá aj svoju tureckú štátnu príslušnosť, platí domnienka, že sa zriekol práv, ktoré by inak boli k dispozícii jeho rodinným príslušníkom v zmysle článku 7?

55. Domnievam sa, že to tak nie je.

56. Takéto zistenie by bolo absolútne v rozpore s cieľom integrácie, ktorú som práve opísala.

22 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 17. apríla 1997, Kadiman, C-351/95, Zb. s. I-2133, bod 34.

23 — Tamže, bod 35.

24 — Tamže, bod 36.

25 — Pozri taktiež vo všeobecnosti, pokiaľ ide o rozhodnutie č. 1/80, rozsudok z 21. októbra 2003, C-317/01 a C-369/01 (Abatay a i., Zb. s. I-12301, bod 90), v rámci ktorého Súdny dvor odkazuje na rozhodnutie, ktorého „hlavným cieľom je postupná integrácia tureckých pracovníkov na [území hostiteľského členského štátu]“.

57. Turecký pracovník, ktorý splnil požiadavky stanovené v článku 6 ods. 1 alebo článku 7 a súčasne bol oprávnený na udelenie štátneho občianstva na základe pravidiel hostiteľského členského štátu upravujúcich nadobudnutie štátneho občianstva tohto štátu, by sa ocitol v dileme – za predpokladu, že si želal, aby sa k nemu v tomto štáte pripojili jeho rodinní príslušníci v zmysle článku 7. Jednou z možností je, že by sa zriekol svojich plánov získať štátne občianstvo, za predpokladu, že sa blížilo vydanie povolenia potrebného na to, aby sa k nemu pripojili jeho rodinní príslušníci podľa článku 7, a užíval by si ich spoločnosť v krajine, kde pracuje a kde má pobyt. Druhou z možností je, že by sa vzdal akýchkoľvek plánov na opätovné spojenie rodiny podľa článku 7 a uchádzal by sa o udelenie štátneho občianstva v hostiteľskom členskom štáte.

58. Je pravda, že potom by požíval výhody vyplývajúce z vnútroštátnych pravidiel tohto členského štátu upravujúcich prítomnosť jeho rodinných príslušníkov na území tohto štátu. Ale nech už relevantné vnútroštátne pravidlá alebo pravidlá EÚ v takejto situácii stanovujú čokoľvek, nie je to – alebo prinajmenšom to nemusí byť – to isté ako požívanie práv podľa článku 7. Ako zdôrazňuje Komisia (ktorá zastáva opačný prístup v porovnaní s holandskou a poľskou vládou), je potrebné predpokladať, že mnoho tureckých pracovníkov by bolo za týchto okolností odrádzaných od podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva. Takýto výsledok by bol jednak nespravodlivý a jednak nezmyselný. Taktiež by bol zbytočný.

59. Má na tento záver vplyv tvrdenie holandskej vlády, že získaním štátneho občianstva hostiteľského členského štátu turecký pracovník dosiahol vrchol integrácie? Inými slovami, dovŕšil proces integrácie, a z tohto dôvodu neexistuje žiaden dôvod, prečo by mal on (a nepriamo aj jeho rodinní príslušníci) naďalej požívať výhody vyplývajúce z rozhodnutia č. 1/80. Toto tvrdenie uznáva integračné ciele, ktoré toto rozhodnutie zdôrazňuje, ale snaží sa naznačiť to, že tieto ciele boli dosiahnuté.

60. Tento názor nezastávam.

61. Pojem integrácia nie je len pojmom širokým. Je taktiež pojmom komplexným. Ako výkladový nástroj môže mať značný význam v sociálnej oblasti, oblasti zamestnanosti, ako aj v kontexte udeľovania štátneho občianstva a štátnej príslušnosti. Taktiež je potrebné zohľadniť otázky týkajúce sa jazyka, rodinných väzieb, kultúry, náboženstva a vzdelávania. Tento pojem možno chápať iba vzhľadom na kontext, v rámci ktorého je použitý. V niektorých prípadoch sporné nie je to, čo možno označiť ako „úplnú integráciu“ do spoločnosti štátu, ale stupeň integrácie potrebný na splnenie požiadaviek konkrétnej právnej normy. Súdny dvor, ktorý bol vyzvaný poskytnúť výklad teraz článku 18 ZFEÚ, v rozsudku vo veci Bidar[26] rozhodol, že pokiaľ ide o integráciu študentov do spoločnosti hostiteľského členského štátu, pobyt v tomto členskom štáte v dĺžke trvania 3 roky by mohol postačovať na to, čo označuje ako „záruku dostatočnej integrácie do spoločnosti [v tomto členskom štáte]“[27].

62. Pojem integrácia v užšom kontexte pravidiel financovania, pokiaľ ide o študentov z iných členských štátov, sa však značne líši od pojmu, ktorý je sporný v prejednávanom prípade. Ak tomu rozumiem správne, holandská vláda vo svojich pripomienkach predložených v prejednávanom prípade odkazuje na integráciu v jej najširšom zmysle slova. Holandsko sa domnieva, že turecký štátny príslušník v situácii manželky T. Kahveciho alebo otca O. Inana sa nadobudnutím štátneho občianstva úplne začlenil do spoločnosti hostiteľského členského štátu. Inými slovami, udelenie štátneho občianstva a dovŕšenie procesu integrácie sú jedna a tá istá vec.

26 — Rozsudok z 15. marca 2005, Bidar, C-209/03, Zb. s. I-2119.

27 — Otázka, ktorá v rozsudku Bidar vznikla, sa týkala platnosti vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá študentom, ktorí mali v hostiteľskom členskom štáte legálny pobyt, poskytovala podporu na pokrytie ich životných nákladov za predpokladu, že študenti boli v tomto štáte „usadení“. Súdny dvor rozhodol, že je legitímne, že členský štát poskytne takúto podporu iba študentom, ktorí preukážu istý stupeň integrácie do spoločnosti tohto členského štátu. Takáto podmienka môže byť odôvodnená potrebou členského štátu zaručiť to, aby sa poskytovanie podpory na pokrytie životných nákladov študentom z iných členských štátov nestalo neprimeranou záťažou, ktorá by mohla mať následky na celkovú úroveň podpory poskytovanej týmto štátom. Za istý stupeň predmetnej integrácie možno považovať to, ak sa predmetný študent počas istej doby zdržiaval v hostiteľskom členskom štáte. Pozri v tejto súvislosti vo všeobecnosti body 48, 57 až 59 a 63 uvedeného rozsudku.

63. Domnievam sa, že takýto prístup predstavuje nesprávny výklad procesu integrácie v kontexte, v ktorom má byť chápaný. Očividne je pravda, že udelenie štátneho občianstva pravdepodobne predstavuje krok v rámci tohto procesu. Samozrejme, tento krok môže byť obzvlášť dôležitý. V mnohých prípadoch to odráža silnú túžbu zo strany osoby, ktorej bolo udelené štátne občianstvo, zohrávať plnohodnotnejšiu úlohu v spoločnosti hostiteľského členského štátu, ako aj súhlas zo strany tohto štátu, že by tak mala urobiť. Domnievam sa, že nie je správne konštatovať, že hneď ako bolo tureckému pracovníkovi udelené štátne občianstvo tohto štátu, plne sa začlenil do tohto štátu, pričom z toho istého dôvodu prerušil akýkoľvek významný kontakt s jeho štátom pôvodu. Integrácia osoby týmto spôsobom môže trvať skôr niekoľko rokov – a nie päť rokov, ako to stanovuje holandské právo, čo je doba, ktorá oprávňuje osobu na podanie žiadosti o udelenie štátneho občianstva. Okrem toho proces integrácie môže trvať dlhšie ako jednu generáciu. Ak takýto pracovník získa štátne občianstvo, možno celkom správne povedať, že je na ceste, ba dokonca na správnej ceste, v rámci procesu integrácie. To nie je to isté, ako povedať, že sa úplne začlenil.

64. Domnievam sa, že tvrdenie holandskej vlády by malo byť zamietnuté. Pre úplnosť by som mala dodať, že sa domnievam, že situácia by bola iná, keby sa jeden z tureckých štátnych príslušníkov v prejednávaných prípadoch výslovne vzdal svojho pôvodného štátneho občianstva v okamihu získania štátneho občianstva hostiteľského členského štátu. Takýto krok by mohol oprávnene predstavovať zámer na strane tejto osoby, že už viac nechce požívať výhody vyplývajúce z rozhodnutia č. 1/80. Toto však nie je ten prípad.

Štátne občianstvo

65. Holandská a poľská vláda venovala značnú časť svojich pripomienok tomu, čo považujú za dôležité v právnej úprave v oblasti štátneho občianstva v kontexte prejednávaného prípadu. Z tohto dôvodu je potrebné preskúmať dosah, ak nejaký je, ktorú má tato oblasť práva na názory, ktoré som vyjadrila už vyššie.

66. Holandska vláda v podstate tvrdí, že ak má osoba dvojité štátne občianstvo, pričom jedným z nich je štátne občianstvo hostiteľského členského štátu, tento štát môže uplatňovať pravidlá týkajúce sa jeho „vlastného“ štátneho občianstva. Osoba, ktorá sa nachádza v tejto situácii, nie je v pozícii, aby si vyberala a volila v závislosti od toho, čo sa pre ňu javí byť najvýhodnejšie vzhľadom na konkrétnu situáciu.

67. Poľská vláda tvrdí, že každý členský štát má nielen právo upravovať nadobudnutie a stratu svojho štátneho občianstva, ale aj právne dôsledky vyplývajúce z tohto štátneho občianstva. Z tohto dôvodu môže členský štát, v rámci akéhokoľvek konania pred vnútroštátnymi orgánmi, vylúčiť právo odvolávať sa na práva, ktoré vyplývajú z iného štátneho občianstva.

68. Táto argumentácia ma však nepresvedčila.

69. Je pravda, že pri súčasnom stave práva si členské štáty ponechali právomoc stanoviť podmienky nadobudnutia a straty ich štátneho občianstva.[28] Vo všeobecnosti to isté platí, pokiaľ ide o výkon právomoci v oblasti štátneho občianstva členskými štátmi. To však podlieha podmienke, že pri vykonávaní týchto právomocí musí byť rešpektované právo Európskej únie (EÚ).[29]

28 — Pozri okrem iného vyhlásenie č. 2 o štátnom občianstve členského štátu, ktoré členské štáty pripojili k záverečnému aktu Zmluvy o Európskej únii [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 191, 1992, s. 98); rozhodnutie vedúcich predstaviteľov štátov a vlád, ktorí sa zišli na zasadnutí Európskej rady v Edinburghu 11. a 12. decembra 1992, týkajúceho sa niektorých problémov uvádzaných Dánskom, pokiaľ ide o Zmluvu o Európskej únii [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 348, 1992, s. 1), a článok 3 Európskeho dohovoru o občianstve, ktorý prijala Rada Európy 6. novembra 1997 a ktorý nadobudol platnosť 1. marca 2000.

29 — Pozri rozsudky zo 7. júla 1992, Micheletti a i., C-369/90, Zb. s. I-4239, bod 10; z 11. novembra 1999, Mesbah, C-179/98, Zb. s. I-7955, bod 29; z 19. októbra 2004, Zhu a Chen, C-200/02, Zb. s. I-9925, bod 39, a z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, Zb. s. I-1449, body 39 a 41. Základný princíp má, samozrejme, omnoho širšie uplatnenie – pozri vo všeobecnosti napríklad, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa, rozsudok z 19. júna 1990, Factortame a i., C-213/89, Zb. s. I-2433, a pokiaľ ide o dane, rozsudok z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629.

70. Práva vyplývajúce z článku 6 ods. 1 a článku 7 sú neoddeliteľnou súčasťou právneho systému Únie [30] a majú priamy účinok [31]. Členské štáty sú teda povinné plniť povinnosti vyplývajúce z týchto ustanovení rovnakým spôsobom, ako sú povinné plniť ostatné povinnosti stanovené právom EÚ.

71. Keďže neexistuje nijaký prevažujúci dôvod, ktorý by nasvedčoval opaku, domnievam sa, že z toho vyplýva, že predmetné práva sú vymožiteľné voči členským štátom v súlade s podmienkami ich výkonu.

72. Holandská a poľská vláda sa na podporu svojich tvrdení v značnej miere odvolávajú na rozsudok vo veci Mesbah [32]. Tento prípad sa týkal marockého pracovníka, ktorý mal pobyt v Belgicku a ktorému bolo po príchode do tohto členského štátu udelené belgické štátne občianstvo, pričom si ponechal aj svoje pôvodné štátne občianstvo. Jeho matka, ktorá mala taktiež marocké štátne občianstvo, uňho bývala a bola zdravotne postihnutá. Tvrdila, že má nárok na vyplácanie dávok pre zdravotne postihnuté osoby v tomto členkom štáte v zmysle článku 41 ods. 1 Dohody o spolupráci medzi EHS a Marokom (ďalej len „dohoda o spolupráci“), ktorý stanoval, že rodinným príslušníkom, ktorí bývajú s týmito pracovníkmi, sa vyplatia dávky sociálneho zabezpečenia podľa tých istých pravidiel, aké sa uplatňujú na belgických štátnych príslušníkov. [33] Podľa belgického zákona sa však s pracovníkom zaobchádzalo tak, ako keby mal iba belgické štátne občianstvo bez ohľadu na to, že si ponechal aj svoje marocké štátne občianstvo. Súdny dvor vychádzajúc zo skutkových okolností prípadu rozhodol, že keďže (1) pracovník je štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu, (2) predmetné práva nevyplývajú z tohto, že pracovník je štátnym príslušníkom iného členského štátu, ale z toho, že je štátnym príslušníkom nečlenského štátu a (3) práva, na ktoré sa odvoláva, sa týkajú dohody, ktorej účelom nebolo umožniť marockým pracovníkom slobodný pohyb v rámci územia, ktoré bolo v tom čase Spoločenstvom, ale iba upevniť postavenie, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie týchto pracovníkov a tých rodinných príslušníkov, ktorí s nimi bývajú v hostiteľskom členskom štáte, bolo záležitosťou Belgicka uplatniť svoj zákon o štátnom občianstve, aby tak zabránil matke marockého pracovníka poberať dávky určené osobám so zdravotným postihnutím. [34]

73. Nesúhlasím s tým, že by sa rozsudok Súdneho dvora vo veci Mesbah mal uplatniť na okolnosti prejednávaného prípadu. Rozsah pôsobnosti a ciele dohody o spolupráci boli oveľa obmedzenejšie v porovnaní s rozsahom pôsobnosti a cieľmi dohody o pridružení, ktorá v prejednávanom prípade tvorí základ predmetných práv. [35] Je pravda, že dohoda o spolupráci stanovovala zákaz diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o pracovné podmienky alebo podmienky odmeňovania marockých štátnych príslušníkov. [36] Okrem toho hlava 3 dohody o spolupráci (nazvaná „Spolupráca v oblasti zamestnanosti“ [*neoficiálny preklad*]) sa v podstate obmedzovala na oblasť sociálneho zabezpečenia, v rámci ktorej bola opäť zakázaná diskriminácia [37]. Nenachádzalo sa v nej nič, čo by sa podobalo právam založeným na integrácii vyplývajúcim z článku 6 ods. 1 a článku 7. Súdny dvor opakovane rozhodol, že tieto články je potrebné vykladať široko a účelovo. Napríklad rozhodol, že ustanovenia oddielu 1 kapitoly II rozhodnutia č. 1/80, ktorého súčasťou je článok 6 ods. 1 a článok 7 „predstavujú ďalší stupeň pri zabezpečovaní slobody pohybu pracovníkov na

30 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Sevince, už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 9.

31 — Pozri, pokiaľ ide o článok 6 ods. 1, rozsudok Sevince, už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 26. Pokiaľ ide o článok 7, pozri rozsudky Kadiman, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 28, a z 22. júna 2000, Eyüp, C-65/98, Zb. s. I-4747, bod 25.

32 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 29.

33 — Dohoda o spolupráci medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Marockým kráľovstvom podpísaná v Rabate 27. apríla 1976 a schválená v mene Spoločenstva nariadením Rady (EHS) č. 2211/78 z 26. septembra 1978 (Ú. v. ES L 264, s. 1; Mim. vyd. 11/013, s. 155). Článok 41 ods. 1 stanovoval: „s pracovníkmi, ktorí majú marocké štátne občianstvo, a akýmikoľvek ich rodinnými príslušníkmi, ktorí s nimi bývajú, sa v sociálnej oblasti zaobchádza bez akejkoľvek diskriminácie z dôvodu štátneho občianstva v porovnaní so štátnymi príslušníkmi členských štátov, v ktorých sú zamestnaní“ [*neoficiálny preklad*].

34 — Pozri body 34, 35, 36 a 39 tohto rozsudku.

35 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 30. septembra 2004, Ayaz, C-275/02, Zb. s. I-8765, v rámci ktorého Súdny dvor opísal dohodu o pridružení v tom zmysle, že má „oveľa ambicióznejší cieľ“ ako dohoda o spolupráci (bod 47).

36 — Článok 40.

37 — Článok 41.

základe [článku 45 ZFEÚ, 46 ZFEÚ a 47 ZFEÚ]“ [38]. Taktiež „zo znenia článku 12 dohody o pridružení a článku 36 dodatkového protokolu, ako aj z účelu rozhodnutia č. 1/80 konzistentne odvodil, že zásady prijaté v rámci [článku 45 ZFEÚ, 46 ZFEÚ a 47 ZFEÚ] sa musia na tureckých štátnych príslušníkov, ktorí požívajú práva podľa rozhodnutia č. 1/80, rozšíriť v čo najväčšej možnej miere“ [39]. Domnievam sa, že takýto prístup sa radikálne líši od prístupu, ktorý zastával Súdny dvor pri výklade dohody o spolupráci v rozsudku vo veci Mesbah.

74. Vo všeobecnosti sa domnievam, že zatiaľ čo v oblasti vnútroštátneho práva je záležitosťou holandských orgánov zaobchádzať s pracovníkom, ktorý má dvojité holandsko-turecké štátne občianstvo, ako keby mal iba holandské štátne občianstvo, turecké štátne občianstvo tejto osoby už nemôžu ignorovať vo vzťahoch s osobami, ktoré nemajú holandské štátne občianstvo. Z objektívneho hľadiska a z hľadiska rodinného príslušníka je osobou s dvojitým štátnym občianstvom osoba, ktorá má turecké štátne občianstvo a ktorá pôsobí na legálnom trhu práce v Holandsku, čiže je „tureckým pracovníkom“ v zmysle rozhodnutia č. 1/80. Za predpokladu, že im bolo udelené legálne povolenie na vstup na územie Holandska, môžu rodinní príslušníci odvodzovať práva z článku 7 dokonca aj vtedy, ak pôvodca týchto práv už tak nemôže urobiť, pretože holandské orgány sú pri zaobchádzaní s ním oprávnené neprihliadať na jedno z týchto jeho občianstiev.

75. Rada by som ešte niečo dodala. Je zrejmé, že štátne občianstvo, ako aj práva a povinnosti členského štátu v tejto súvislosti tvoria jednu *z* otázok predložených v prejednávanom prípade. Na účely odpovede na prvú otázku predloženú zo strany vnútroštátneho súdu treba vykladať rozhodnutie č. 1/80 vzhľadom na dosah, ktorý bude mať nadobudnutie štátneho občianstva hostiteľského členského štátu na práva vyplývajúce z článku 6 ods. 1 a článku 7. Nemyslím si však, že je to hlavná otázka. Skutočná otázka, ktorá v prejednávanom prípade vyvstala, sa netýka pravidiel členských štátov týkajúcich sa štátneho občianstva ako takých, ale správneho výkladu, ktorý sa má predmetným ustanoveniam poskytnúť. V tejto súvislosti som už svoje názory vyjadrila. Taktiež som naznačila, že na vnútroštátnych pravidlách týkajúcich sa štátneho občianstva nenachádzam nič, čo by si v prejednávanom prípade vyžadovalo prijatie odlišného prístupu.

76. Hoci nedávna judikatúra, ktorá sa týka vzájomného vzťahu medzi zásadou slobody pohybu a právnou úpravou v oblasti štátneho občianstva, mala tendenciu zahŕňať pojmy týkajúce sa občianstva Únie [40], je dobré mať na pamäti to, že pravidlá o slobode pohybu predchádzali zavedeniu tohto pojmu a možno to vnímať tak, pokiaľ je potrebné kategorizovať ich podľa „tradičných“ kritérií, že v podstate ide o záležitosť právnej úpravy v oblasti prisťahovalectva [41]. Domnievam sa, že to isté platí pre pojmy, ktoré treba vykladať ako pojmy blízke slobode pohybu, akými sú napríklad práva vyplývajúce z článku 6 ods. 1 a článku 7. Len čo bolo udelené povolenie na vstup na územie, zahŕňajú výkon práva na pobyt a prípadne výkon práva uchádzať sa o zamestnanie v rámci územia členského štátu. V prejednávanom prípade nie je základnou otázka „aké štátne občianstvo mali v prejednávanom prípade žiadatelia?“ Je ňou skôr otázka „vo vzťahu ku ktorej kategórii osôb má členský štát povinnosti v zmysle článku 6 ods. 1 a článku 7?“

77. Keďže nasledujúce dodatočné otázky boli predložené v rámci pripomienok predložených zo strany niektorých účastníkov konania, stručne ich preskúmam.

38 — Pozri okrem iného rozsudok Wählergruppe Gemeinsam, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 64.

39 — Pozri okrem iného rozsudok Nazli, už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 55.

40 — Pozri napríklad rozsudky z 2. októbra 2003, Garcia Avello, C-148/02, Zb. s. I-11613; Rottmann, už citovaný v poznámke pod čiarou 29; z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano C-34/09, Zb. s. I-1177, a z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, Zb. s. I-3375.

41 — Pozri v tejto súvislosti WHITE, R. M.: Nationality and Citizenship. In: *Stair Memorial Encyclopaedia*. 9. vyd., bod 5.

78. Po prvé poľská vláda tvrdí, že výklad rozhodnutia č. 1/80 spôsobom, ktorý navrhujem, by mal za následok vytváranie nezrovnalostí pri zaobchádzaní so štátnymi občanmi Holandska, konkrétne tými, ktorí majú dvojité, teda aj turecké štátne občianstvo, a tými, ktorí majú iba občianstvo hostiteľského členského štátu. Či a v akom rozsahu môže táto situácia vzniknúť, bude výsledkom povinností vyplývajúcich zo samotnej dohody o pridružení. Tieto povinnosti sú, ako som už spomínala, záväzné pre všetky členské štáty. Táto situácia sa však nijako nelíši od situácie vzniknutej v kontexte občianstva Únie; je nevyhnutné, že za týchto okolností môžu vniknúť nezrovnalosti. [42]

79. Po druhé poľská vláda sa na účely podpory svojich tvrdení odvoláva na článok 3 Haagskeho dohovoru [43]. Ako už Súdny dvor objasnil v rozsudku vo veci Garcia Avello, toto ustanovenie nie je povinnosťou, ale iba možnosť, ktorú majú zmluvné strany k dispozícii. [44] Za týchto okolností členský štát touto možnosťou nedisponuje, ak podlieha záväzným povinnostiam, ktoré mu bránia v tom, aby ju využil.

80. Po tretie Komisia zakladá časť svojich tvrdení na judikatúre Súdneho dvora vydanej v oblasti straty práv podľa článku 7. Súdny dvor rozhodol, že práva, ktoré článok 7 prvý odsek priznáva rodinným príslušníkom spĺňajúcim podmienky stanovené v tomto ustanovení, možno obmedziť len v dvoch prípadoch, a to vtedy, ak prítomnosť tureckého prisťahovalca na území hostiteľského členského štátu predstavuje vzhľadom na jeho osobné správanie reálne a závažné nebezpečenstvo pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo verejné zdravie v zmysle článku 14 ods. 1 rozhodnutia č. 1/80, alebo ak dotknutá osoba opustí územie tohto členského štátu na dlhšie obdobie a bez náležitých dôvodov. [45]

81. Domnievam sa, že táto argumentácia nepomáha diskusii vedenej v prejednávanom prípade. Súdny dvor sa v nej snažil vymedziť okolnosti, v rámci ktorých hostiteľský členský štát môže odoprieť práva zaručené článkom 7. To však nie je otázka, o ktorú ide v prejednávanom prípade. Otázkou je predovšetkým to, či tieto práva vznikli – a nie to, či môžu byť odopreté, hneď ako vznikli. Na účely odpovede na otázky predložené zo strany vnútroštátneho súdu je preto potrebný iný východiskový bod.

82. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa domnievam, že odpoveď na prvú otázku by mala byť taká, že článok 7 sa musí vykladať v tom zmysle, že rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v tomto členskom štáte, sa môžu aj naďalej odvolávať na toto ustanovenie bez ohľadu na to, že tomuto pracovníkovi bolo udelené štátne občianstvo hostiteľského členského štátu, pričom si ponechal aj svoje turecké štátne občianstvo.

Druhá prejudiciálna otázka

83. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či je pre odpoveď na prvú otázku relevantné, kedy predmetný turecký pracovník nadobudne štátne občianstvo hostiteľského členského štátu. Odpoveď na túto otázku by bola potrebná napríklad vtedy, keby odpoveď na prvú otázku závisela od presného momentu, keď bolo občianstvo hostiteľského členského štátu udelené. Keďže z odpovede, ktorú na túto otázku navrhujem, vyplýva, že otázky tohto druhu týkajúce sa času nevznikajú, na druhú otázku nie je potrebné odpovedať.

42 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré 18. mája 1999 predniesol generálny advokát Alber vo veci Mesbah (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 29), bod 49. Hoci sa Súdny dvor pri vyhlasovaní rozsudku týchto návrhov nepridŕžal, stanovisko generálneho advokáta, pokiaľ ide o predmetnú otázku, nespochybnil.

43 — Haagsky dohovor z 12. apríla 1930 o niektorých otázkach týkajúcich sa kolízneho práva vo veciach štátneho občianstva (Zbierka zmlúv Ligy národov, zväzok 179, s. 89). Platnosť nadobudol 1. júla 1937. Ratifikovalo ho niekoľko členských štátov vrátane Holandska. Článok 3 dohovoru stanovuje: „s výnimkou ustanovení tohto dohovoru môže osobu, ktorá je občanom dvoch alebo viacerých štátov, každý z týchto štátov, považovať za svojho občana“.

44 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 40. Pozri bod 28 tohto rozsudku.

45 — Pozri okrem iného rozsudky z 11. novembra 2004, Cetinkaya, C-467/02, Zb. s. I-10895, body 36 a 38; z 25. septembra 2008, Er, C-53/07, Zb. s. I-7299, bod 30, a z 18. decembra 2008, Altun, C-337/07, Zb. s. I-10323, bod 62. Pokiaľ ide o diskusiu o postavení v súvislosti s článkom 6, pozri bod 36 vyššie.

Návrh

84. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na otázky predložené zo strany Raad van State odpovedal takto:

Článok 7 Rozhodnutia asociačnej rady EHS – Turecko č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji asociácie sa má vykladať v tom zmysle, že rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorý patrí do legálneho trhu práce v tomto členskom štáte, sa môžu aj naďalej odvolávať na toto ustanovenie bez ohľadu na to, že tomuto pracovníkovi bolo udelené štátne občianstvo hostiteľského členského štátu, pričom si ponechal aj svoje turecké štátne občianstvo.